

TRIDESETLETNA ZGODOVINA DOPPS V SLIKI IN BESEDI

// zbrala in uredila Petra Vrh Vrezec

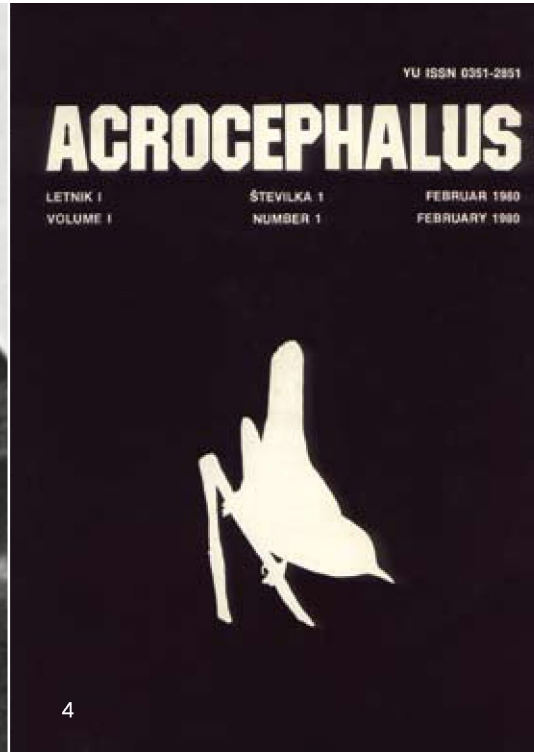
// izbor slik in besedil Damijan Denac, Vojko Havliček, Urša Koce, Peter Legiša, Borut Mozetič, Slavko Polak, Nataša Šalaja, Dare Šere, Rudolf Tekavčič, Al Vrezec

Število dosežkov, dogodkov, naravovarstvenih prizadevanj, akcij, popisov, izobraževanj ipd. zabeleženih v zajetnem kupu zveščičev *Acrocephalus*, glasila *Novice DOPPS*, revije *Svet ptic* in drugih publikacij v 30 letih Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije presega obseg, ki ga je v kratki kronologiji zgodovine DOPPS mogoče strniti na teh straneh. Predstaviti DOPPS, pomembno združenje na Slovenskem, v kronološki seriji fotografij in slik je zato poseben izziv. Nekateri dogodki so namreč ostali brez fotografskega dokumenta, ali pa so se brez zapisa izgubili v času, spet druge so različni akterji v zgodovini DOPPS z zapisom ali sliko ohranili za današnji in prihodnji čas. In ta izsek dogodkov vam ob 30. jubileju Društva za opazovanje in

proučevanje ptic Slovenije kot zaznamak preteklosti prinaša ta prispevek. Verjamem, da dovolj za preteklost in predvsem za vzpodbudno prihodnost.

1// Pobudniki in ustanovitelji Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije so bili (od leve proti desni) Dare Šere, Iztok Geister in Božidar Magajna. K temu jih je gnala želja po organiziranem popisovanju slovenskih ptic, ki naj bi svoj epilog doživelo v ornitološkem atlasu gnezdilk Slovenije. Trojica na Mangrtu dne 18.6.1980. foto: Davorin Tome

2// Ustanovna skupščina Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije je potekala 8. decembra 1979 v Ljubljani. Navzočih je bilo 76 ustanovnih članov in gostov. Slavnostni govornik Iztok Geister je o namenu novoustanovljenega strokovnega združenja med drugim dejal: »Da bi naše opazovanje ptic ne bilo le kratkočasno uživanje, naše obročkanje le privlačen šport in naše fotografiranje le strastna igra, smo se danes tukaj sestali. Vsa ta naša dejanja, naj si bodo še tako srčna in duha pomirjajoča, skušajmo osmisliti za skupen smoter: zbiranje favnističnih podatkov in prevrednotenje naših z antropocentrizmom obremenjenih pogledov na naravo.« foto: Marko Aljančič

3// Kot prvi predsednik je društvo med letoma 1979 in 1983 vodil Janez Gregori, kustos za ornitologijo v Prirodoslovnem muzeju Slovenije. Na sliki od desne proti levi: dr. Sergej D. Matvejev, častni član društva, Janez Gregori in Iztok Geister med pomenkom na ustanovni skupščini leta 1979.
foto: Marko Aljančič

4// »Vse to rojenje favnistične dejavnosti na Slovenskem v zadnjih letih vse glasneje išče matico, okrog katere bi se v grozdu zbirali vsi zdaj po vseh mogočih predalih raztreseni terenski podatki. Takšna ažurna in živahna izmenjava podatkov bi dala našemu delu nov impulz in možnosti za hitrejšo realizacijo pobud v zvezi z delom na terenu. Ta matica naj bi bilo društveno glasilo *Acrocephalus*.« Zapis Iztoka Geistra, očeta in prvega urednika prvega in osrednjega periodičnega ornitološkega glasila na Slovenskem, ob izidu prve številke *Acrocephalus* leta 1980. Geister je reviji posvetil kar 20 uredniških let (1980-1999).

5// Častni član akademik prof. dr. Andrej O. Župančič, prvi in dolgoletni podpredsednik, je zvesto stal ob strani društvenim aktivnostim in jih plemenitil s svojimi predlogi in nasveti. Kot velika slovenska znanstvena eminenca je dajal društvu in ornitološkim naravovarstvenim prizadevanjem še posebno veljavo, kar je bilo silno pomembno pri DOPPS-ovih začetkih. Še danes odzvanja njegova misel, da je »naravo treba varovati za človeka in, če je potrebno, da se ohrani, tudi proti človeku!«

6// Marca 1980 je društvo, ki je štelo že 88 članov, v sodelovanju z Gozdnim gospodarstvom Kranj organiziralo enodnevni seminar za nameščanje gnezdilnic, ki je bil namenjen osnovnošolskim in srednješolskim učiteljem biologije in tehničnega pouka. Predaval je Iztok Geister. Na sliki je škorec (*Sturnus vulgaris*) pred gnezdilnico.
foto: Ivan Esenko

7

8

9

7// Varstvo narave je bilo v prepričanje ornitologov vsajeno že od samega začetka in leta 1981 smo se že veselili razglasitve prvega zavarovanega močvirja v Sloveniji na Bobovku pri Kranju za naravno znamenitost zaradi ornitoloških in paleontoloških posebnosti, tudi zaradi posredovanja Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije.

foto: Tone Trebar

8// Avgusta in septembra 1981. leta sta Iztok Geister (na sliki predava udeležencem) in Dare Šere vodila prvi tečaj za »zaznamovalce« ptic, ki se ga je udeležilo 25 tečajnikov. Namen tečaja je bil usposobiti obročkovalce za sodelovanje pri raziskovalnem projektu o selitvah ptic na ozemlju Slovenije. Naslednji tečaji za bodoče obročkovalce so potekali na obročkovaški postaji v Stožicah in kasneje na Vrhniki.

foto: Dare Šere

9// Junija 1981 se je društvenega izleta na Nanos udeležilo devet članov. Zaradi slabega vremena jih je na vrh prišlo le nekaj najbolj vztrajnih, zato so izlet ponovili že naslednji teden. V obeh dneh so opazili in popisali 54 vrst ptičev. Na sliki so popisovalci, ki so kljub dežju vztrajali na terenu (od leve proti desni): Borut Štumberger, Božidar Magajna in Andrej Tomažin.

foto: Dare Šere

10// V letu 1982 je društvo podalo predlog za zaščito ribnikov v dolini Drage pri Igu kot naravni spomenik. Andrej Sovinc je v ta namen pripravil članek s seznamom ptic (130 vrst), ki je bil nato objavljen v reviji *Acrocephalus*. Kasneje še dopolnjeni popis ptic ribnikov je bil eden prvih sestavkov o pticah Ljubljanskega barja. Odlok o razglasitvi območja ribnikov v dolini Drage pri Igu za naravno znamenitost je bil sprejet 28. maja 1986.

foto: Al Vrezec

10

11

12

11// Leta 1982 je v *Acrocephalusu* izšel obsežen članek Dareta Šereta »Ptiči Stožic pri Ljubljani, 1972 - 1982 – favnistični pregled, obročkanje in najdbe«. Ornitološka postaja v Stožicah ob Savi je bila zgrajena leta 1953 kot ornitološki oddelek Prirodoslovnega muzeja Slovenije, leta 1972 pa se je začel lov ptic z japonskimi mrežami. V desetih letih so prostovoljni sodelavci ornitološkega kustodiata zbrali podatke za kar 197 vrst ptic.

foto: Ivo A. Božič

12// Ne le gnezdilci, tudi prezimovalci so bili deležni pozornosti v popisih za Zimski ornitološki atlas Slovenije. Od leve proti desni Dare Šere in Božidar Magajna konec januarja 1982 med zimskim popisom ptic na trasi Kozina-Hrastovlje.

foto: Andrej Sovinc

13// Rudolf Tekavčič je predsednik društva z najdaljšim stažem, saj je predsedoval kar devet let (od leta 1983 do 1991) in ponovno od leta 2008 dalje. Že od ustanovitve društva je zelo aktiven član, tudi dolgoletni obročkovelec. Ker se je njegovo poklicno delo sukalo v tiskarnah, je društvu znatno pomagal pri izdajanju kvalitetnejših publikacij.

foto: Milena Tekavčič

14// Sredi septembra 1983. leta se je ornitološka ekipa v sestavi Dare Šere (vodja ekipe), Mojmir Štangelj in Tomi Trilar (Prirodoslovni muzej Slovenije) ter Peter Černe in Brane Lapanja (Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije) udeležila jugoslovanske akcije spremljanja selitve ptic na osnovi obročkanja in opazovanja. Ptice so obročkali v bližini Preševa, to je na meji med Srbijo, Makedonijo in Kosovom. Kasnejše analize podatkov o številu obročkanih ptičev so pokazale, da je bila slovenska ekipa na terenu v času viška jesenske selitve ptic, saj so jih v tednu dni obročkali največ. Izkazalo pa se je, da gre dobrim rezultatom pripisati to, da so že takrat imeli vrhunsko opremo za lov in obročkanje (kasetofon s posnetki za vabljenje, prenosne mreže z vso opremo, itd.). Na sliki je ekipa, ki odhaja na teren z domačinom iz Preševa.

foto: Dare Šere

13

14

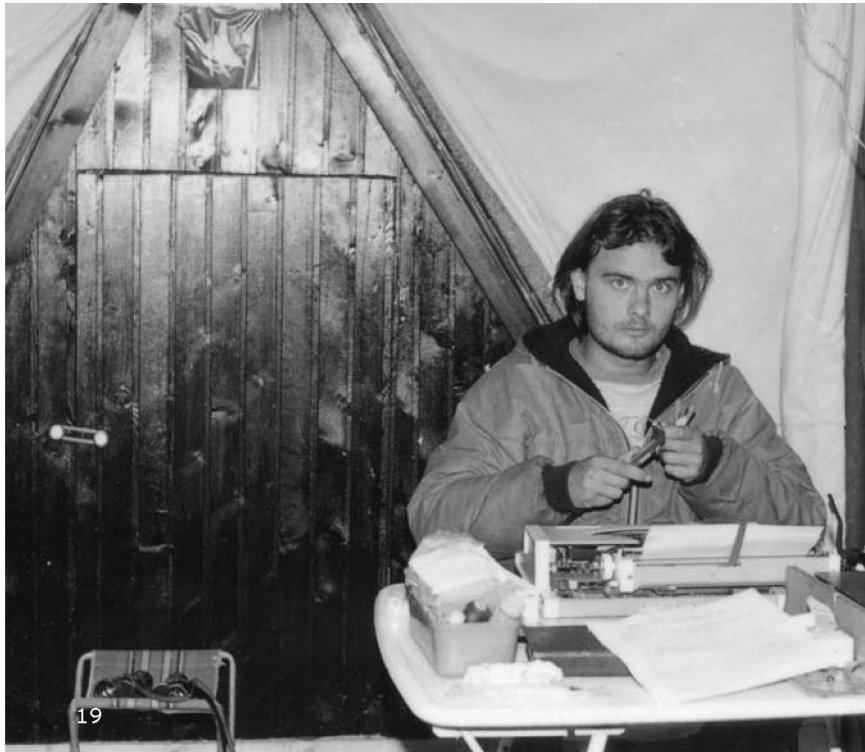
15// Komisiji za varstvo narave, ustanovljeni leta 1982 pod vodstvom Boruta Štumbergerja, nikoli ni zmanjkalo dela. Že oktobra 1983 se je spoprijela s problemom množičnega pogina ptic na Ptujskem jezeru, ko so našli 1.200 poginulih ptic, preživele pa so reševali v akciji skupaj z lovci, ribiči in gasilci.
foto: J. Slodnjak

16// Uršlja gora je leta 1983 zvalila na društveni izlet (od leve proti desni) Rudija Verovnika, Tomija Trilarja, Franca Verovnika, Damijano Ota, Jano Vidic in Franca Bračka. Udeleženci so se med drugim učili ločevanja rumenoglavega (*Regulus regulus*) in rdečeglavega kraljička (*R. ignicapillus*) po njunem petju.
foto: Dare Šere

17// V Ljubljani je 10. marca 1985 potekala tretja konferenca ornitologov Jugoslavije, na kateri se je zbralo 58 udeležencev iz vse Jugoslavije, srečanju pa je predsedoval Tomi Trilar (na sliki). Ena izmed skupnih izjav konference je bil tudi predlog, po katerem naj bi preparatorji preparirali zavarovane živalske vrste le z dovoljenjem republiškega ali pokrajinskega zavoda za varstvo narave, predlagali pa so popolno zaščito vseh ujed.
foto: Dare Šere

18// Društveni izlet na Krnsko jezero leta 1986 je bil posebno doživetje, saj so imeli člani prvič priložnost na terenu preizkusiti uporabo teleskopa pri opazovanju ptic. Skozenj so ptice opazovali (od leve proti desni) Tomaž Jančar, Dare Šere, Tomi Trilar, Damjana Ota, Mitja Vreš.
foto: Iztok Vreš

19// Po ukinitvi ornitološke postaje v Stožicah so slovenski obročkvalci iskali primerno mesto za novo stalno lovišče, kjer bi skupaj spremljali jesensko selitev ptic. Za stalno lovišče so našli opuščene glinokope in bajerje v bližini Vrhnike ter z organiziranim lovom in obročkanjem pričeli 1. avgusta 1987. V tem letu so obročkali

12.726 ptic 84 vrst. V prvi izmeni sta pred obročkovo postajo v alpskem slogu obročkala Kajetan Kravos (na sliki) in Dare Šere.
foto: Dare Šere

20// Dare Šere (na sliki) in Krys Kazmierczak sta leta 1988 na Ljubljanskem barju postavila 20 gnezdilnic za kritično ogroženo južno postovko (*Falco naumanni*). Kljub temu da so postovke gnezdilnice uspešno zasedle, to ni ustavilo njihovega naglega izginjanja, saj ustrezna gnezdišča niso bila njihov edini problem v kmetijski barjanski krajini. Zadnje južne postovke so pri nas gnezdirale leta 1994, in sicer v gnezdilnici pri Vnanjih Goricah, ki jo na tamkajšnjem transformatorju najdemo še danes.
foto: Krys Kazmierczak

21// Od leta 1989 dalje društvo vsako leto na letnih skupščinah podeljuje priznanje Aviana za varstvo ptic. Danes se nagrada podeljuje večinoma nečlanom DOPPS za prizadevanja pri ohranjanju ptic in njihovih življenjskih prostorov. Na fotografiji sta nagrajenki Aviane 2007 Mateja Skočir (levo) in Tatjana Koren (desno), ki sta nagrado prejeli za predano delo z učenci na ornitološkem področju, s takratnim predsednikom DOPPS Damijanom Denacem.
foto: Arhiv DOPPS

22// Prvi popisi bele štorcklje (*Ciconia ciconia*) so potekali že leta 1965 v organizaciji Zavoda za spomeniško varstvo Maribor. Prve popise v občini Ptuj je leta 1989 organiziral Borut Štumberger. Od takrat se popisi nadaljujejo vsako leto, danes na območju celotne Slovenije pod koordinatrstvom Damijana Denaca. Leta 1999 so člani DOPPS ob pomoči Elektra in domačinov začeli postavljati drogove in posebne gnezditvene podstavke za belo štorckljo, ki je bila tudi ptica leta 1999. Na sliki od leve proti desni: Damijan Denac, Luka Božič in Dominik Bombek, koordinator akcije postavljanja gnezditvenih podstavkov za belo štorckljo, pri delu na terenu.
foto: Barbara Pislak

23

24

25

23// Andrej Sovinc in Davorin Tome sta zaradi vse pogostejših posegov na Ljubljanskem barju leta 1989 pozvala člane k zbiranju podatkov o pticah na Barju, s posebnim poudarkom na gnezdkah. Začelo se je organizirano popisovanje ptic za lokalni ornitološki atlas Ljubljanskega barja.
foto: Davorin Tome

24// Predhodnik v društvu danes zelo popularnega Mednarodnega štetja ptic (IWC) je bilo Zimsko štetje rac v organizaciji IWRB leta 1984, 1985 in 1986. Šele 28. in 29. januarja 1988 pa se je v Sloveniji pričelo Mednarodno zimsko štetje ptic. Januarja 1999 se je število popisovalcev povzpelo na 238, prešteli pa so 41.401 vodnih ptic. Na sliki mlakarica (*Anas platyrhynchos*), pozimi pri nas najpogostejša vodna ptica.
foto: Davorin Tome

25// Štajerska sekcija, prva sekcija DOPPS-a, je bila ustanovljena na letni skupščini v Ljubljani dne 18.3.1989. Sekcija je bila vseskozi zelo dejaven organ društva, saj je organizirala kopico uspešnih akcij, od čiščenja sten za breguljko (*Riparia riparia*), štetja zlatovrank (*Coracias garrulus*) in belih štokelj, ohranjanje gnezdišč navadne čigre (*Sterna hirundo*) in rečnega galeba (*Larus ridibundus*), do mladinskih ornitoloških taborov, srečanj mladih ornitologov Slovenije ipd. Na sliki od leve proti desni: Borut Štumberger, Damijan Denac, Branko Božič in Andrej Bibič med popisom zlatovrank leta 1992.
foto: Franc Bračko

26

26// Leta 1991 so bile izdelane strokovne osnove odloka o razglasitvi območja Jovsi (na sliki) za naravni spomenik, Hrvoje Oršanič pa je podal pobudo za razglasitev ornitološkega rezervata. V letih 1992 in 1993 je DOPPS organiziral terenske popise, na katerih so člani podrobno raziskali celotno območje v gnezditvenem obdobju in v času selitve, kar je bila podlaga za kasnejše predloge glede varstva ptic.
foto: Branko Brečko

27

27// Društvena akcija za ornitološki atlas Triglavskega narodnega parka je stekla v letu 1991 pod vodstvom Tomaža Jančarja. Zimske popise ptic v gorah pa je koordiniral Primož Kmecl. Akcija iz naših gora se je zaključila leta 1995. Na sliki je simbol ornitološkega atlasa Triglavskega narodnega parka, skalni plezalček (*Tichodroma muraria*).

28// Prve društvene prostore je na Žibertovi 1 v Ljubljani (na sliki) odstopil Prirodoslovni muzej Slovenije. Prostore je 24.10.1991 slovesno odprl častni član dr. Sergej D. Matvejev. Od takrat so se člani dobivali na četrtkovih srečanjih z rednimi predavanji.

foto: Al Vrezec

29// Leta 1992 je predsedniško mesto prevzel Franc Janžekovič. Skupaj s tajnikom Petrom Trontljem je pripravil prvi celostni program delovanja društva, zlasti na področju promocije, izobraževanja, publikacij in varstva narave. Program je posledično pomenil bistveno povečanje časovno zahtevnih pisarniških del in tudi višja finančna sredstva. Leta 1995 je tako postalo jasno, da društvo potrebuje profesionalne sodelavce. Na sliki: Rajko Koražija (levo) in Franc Janžekovič (desno) obročkata ptice pri Ormožu leta 1986.

foto: Franc Bračko

30// Pogajalcem DOPPS je uspelo pri pripravi novega lovskega zakona v letu 1992 trajno zavarovati kopico nekdanjih lovskih vrst, med njimi sloko (*Scolopax rusticola*; na sliki), kozico (*Gallinago gallinago*), ruševca (*Tetrao tetrix*) in gozdnega jereba (*Bonasa bonasia*). V postopek sprejemanja novega lovskega zakona se je DOPPS aktivno vključili tudi leta 2004. Predlog zakona je bil z vidika varovanja ptic sporen predvsem zaradi uvrstitve vseh večjih ptic med lovno divjad. Na novo je kot lovne vrste predvidel kanjo (*Buteo buteo*), ruševca, kozico, sloko, grivarja (*Columba palumbus*) in krokarja (*Corvus corax*) ter sokolarjenje kot novo obliko lova pri nas.

foto: Ivan Esenko

31

32

33

34

31// DOPPS je v začetku junija leta 1992 organiziral ornitološki raziskovalni tabor na Cerkniskem jezeru. Na podlagi rezultatov, pridobljenih na taboru, je v letu 1993 izšla tematska številka revije *Acrocephalus*. Na sliki je gospodar društvenih prostorov na Žibertovi Peter Černe med popisovanjem na Cerkniskem jezeru.
foto: Slavko Polak

32// Maja 1992 so bila z društveno pošto poslana vabila na vseslovensko popisovalno akcijo »Kosec (*Crex crex*) v Sloveniji«, katere koordinator je bil Peter Trontelj. Tega leta se je pričela tudi akcija *Crex Night* na Cerkniskem jezeru, ki je kasneje prerasla v tradicionalni vsakoletni dogodek Notranjske sekcije. Na sliki so udeleženci prvega popisa kosev na Cerkniskem jezeru leta 1992 od leve proti desni: Al Vrezec, Peter Trontelj, Primož Kmecl in Karin Rižner.
foto: Slavko Polak

33// Na redni letni skupščini 21. marca 1992 v Mariboru je bila uradno potrjena ornitološka sekcija mladih (člani stari do 18 let). Idejo o njeni ustanovitvi je po vzoru angleških ornitoloških društev predlagal Milan Vogrin. Tega dne je bil sprejet tudi kodeks slovenskih ornitologov, ki ga objavljamo v vsaki številki Sveta ptic. Na sliki mlada ornitologa Luka Božič (levo) in Jakob Smole (desno) na terenu leta 1990.
foto: Damijan Denac

34// Decembra 1992 je v laguni Škocjanskega zatoka prezimoval labod pevec (*Cygnus cygnus*; na sliki). Redki zimski gost je k nam priletel v času, ko je Škocjanskemu zatoku zaradi dolgoletnega zasipavanja in načrtnega izsuševanja v urbanistične in industrijske namene bila zadnja ura. Žal se je obisk Škocjanskega zatoka za laboda končal tragično, saj je januarja 1993 preminil zaradi zastrupitve. Smrt mogočne bele ptice, ki se je prišla poklonit spominu na Škocjanski zatok, je v slovenskih ornitologih in naravovarstvenikih vzbudila val ogorčenja in trdno zavezo, da storimo vse za ohranitev tega dela slovenske narave.
foto: Sue Tranter (rspp-images.com)

35

NOVICAM NA POT

Letos avgusta sem se udeležil XXI. svetovne konference BirdLife international v Rosenheimu. Med več izbirnimi delavnicami sem se odločil sodelovati na temi "razvoj NGO-jev (nevladnih naravovarstvenih organizacij). Naučili smo se veliko. Številčnost članstva je glavni adut nevladnih organizacij. Člani morajo biti obveščeni o delovanju društva in zmotivirani k sodelovanju, saj le tako soustvarjajo društveno življenje in imajo občutek pripadnosti društvu. Podobna društva imajo poleg strokovnih revij (mi imamo *Acrocephalus*) namenjenih strokovni in tudi širši javnosti, tudi informativne biltenne, kakor koli že imenovane, ki članom obveščajo o društvenem življenju.

Pred vami je torej poskusna, nula številka informativnega biltena imenovana NOVICE DOPPS. Na uporabo kratice se bomo morali navaditi, saj je dolgo imenovanje našega Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije za marsikoga, predvsem

pa za tujce preveč komplicirana. Društvene Novice smo si na izvršnem odboru zamislili kot dvomesečnik, ki vas bo (člane) ažurno obveščal o tekočih dogajanjih, o poteku akcij, projektov, posvetovanjih in o zanimivejših dogajanjih v društvenem življenju. V prilogi novic boste obveščeni tudi o poteku izletov, predavanj, o pomennejših društvenih dokumentih. Prav gotovo si člani želite tudi seznama naslovov vseh članov društva, seznama knjig in revij iz naše bogate knjižnice. Poročali bomo tudi o delu komisij in društvenih odborov. Seveda boste lahko v Novice pisali tudi vi, člani. Prav oglašanje članov mora biti namenjen znaten del biltena. Če bo odziv velik, lahko tudi povečamo število strani. Novice pred vami so poskusna številka. Pište nam, če ste zadovoljni z konceptom in obliko. Napišite kaj pogrešate in česa si ne želite v naših NOVICAH DOPPS. Torej pište nam! Na društven naslov.

Slavko Polak

36

35// Svetovni dan opazovanja ptic je BirdLife International prvič organiziral 9. in 10. oktobra 1993 in isto leto je v akciji sodelovalo skoraj 90 držav, med njimi tudi Slovenija. Društvo je organiziralo izlete po vsej Sloveniji tudi vsa nadaljnja leta, ko je bil organiziran tudi Evropski dan opazovanja ptic. Z akcijo so ornitologi seznanjali ljudi s problemi varstva ptic. Na sliki je stojnica ob Svetovnem dnevu opazovanja ptic leta 2001, na kateri DOPPS predstavljata Luka Božič in Aleš Tomažič.
foto: Damijan Denac

36// Predhodnica poljudne ornitološke revije *Svet ptic* so bile *Novice DOPPS*, ki so prvič izšle oktobra leta 1994. Na Izvršnem odboru je namreč dozorela ideja o poljudnem glasilu, ki bi članom obveščalo o društvenem življenju in spodbujalo k sodelovanju pri akcijah. Nul-to številko *Novic DOPPS* sta zasnovala Slavko Polak in Borut Mozetič, urednica vseh nadaljnjih petih letnikov oziroma 20 številka pa je bila Andreja Ramšak.

37// Zimski popisi ptic so se začeli že v zimi 1979 / 80 s šestimi popisovalci: Zdravko Novak, Peter Grošelj, Borut Štumberger, Andrej Sovinc, Davorin Tome in Iztok Geister. Dolgoletno preštevanje po vsej Sloveniji pa je v letu 1994 pripeljalo do objave Zimskega ornitološkega atlasa koordinatorja Andreja Sovinca (na sliki). V knjigi zbrani podatki so plod dela 150 popisovalcev, ki so popisali 192 vrst ptic v 240 kvadratih.
foto: Andrej Sovinc

37

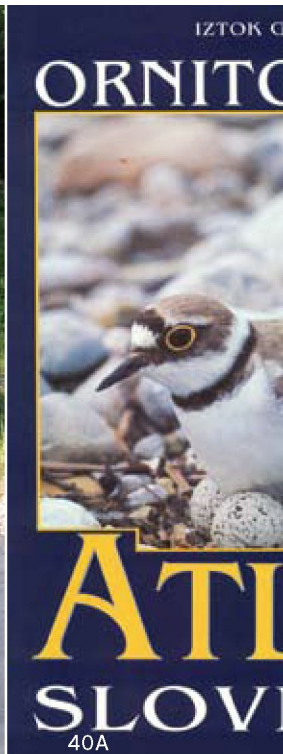
38// DOPPS je leta 1994 pripravil Rdeči seznam ogroženih ptic gnezdil Slovenije na podlagi uporabljenih podatkov zadnjih dvajsetih let. Seznam so pripravili Franc Bračko (takratni predsednik Odbora za varstvo narave; na sliki), Andrej Sovinc, Borut Štumberger, Peter Trontelj in Milan Vogrin. Rdeči seznam, ki je bil plod skoraj triletnega dela članov Odbora za varstvo narave, je bil objavljen leta 2000. Skupino, v kateri so sodelovali Janez Gregori, Tomaž Mihelič, Borut Štumberger, Milan Vogrin in Al Vrezec, je vodil Tomaž Jančar.
foto: Slavko Polak

38

39

40B

39// Prvega sedemdnevnega zimskega ornitološkega tabora Drava 94 v Markovcih februarja leta 1994 se je udeležilo 22 mladih udeležencev, za katere so skrbeli štirje mentorji: Bojan Marčeta, Borut Štumberger, Peter Trontelj in Milan Vogrin. Od takrat so tabori mladih ornitologov pozimi in poleti redna stalnica DOPPS-ovih izobraževalnih aktivnosti. Na sliki so udeleženske tabora v Begunjah leta 2006, od leve proti desni: Neža Kocjan, Katarina Aleš (mentorica), Polona Vukelič, Maja Marčič, Manca Jereb in Tanja Šumrada.
foto: Eva Vukelič

40// Poskusnega kartiranja za Ornitološki atlas so se lotili že leta 1976, a je žal propadlo. Naslednjega leta so izbrali popisovalce za 11 lahko opaznih vrst in jih izobrazili za delo na terenu. Dopolnilno kartiranje leta 1978 je bilo vnovič neuspešno. Obogateni z organizacijskimi izkušnjami iz preteklih let pa so v letu 1979 začeli popisovati vse naše gnezdilke. V tem letu je 16 popisovalcev zbralo podatke o 169 vrstah. Raziskali so kar 85 kvadratov ali 34 % vseh razpoložljivih kvadratov. Popisi so se pridno vrstili, dokler ni leta 1995 izšel Ornitološki atlas Slovenije izpod peresa Iztoka Geistra (na sliki).
foto: Dare Šere

41// V začetku 90-ih je izvršilni odbor ugotovil, da je težko zagotavljati uspešnost aktivnosti in projektov, ki zahtevajo več pisarniškega dela, pisanja poročil, prošenj ipd. Najprej je te naloge opravljal honorarni poslovni sekretar Aleksander Bulatović. V letu 1995, ko je društvo združevalo 400 članov, pa smo dobili prvega zaposlenega tajnika društva, in sicer Boruta Mozetiča (na sliki), ki je projektom namenil poln delovni čas. Skozi leta je DOPPS krepil profesionalni del izvajalcev društvenih ciljev, leta 1999 pa je pisarna dobila prvega direktorja DOPPS, Andreja Bibiča.
foto: Slavko Polak

41

42

42// Sodelovanje med DOPPS-om in Mobitelom se je začelo že v letu 1995, ko si je družba Mobitel izbrala nov slogan »S pticami si delimo nebo«. Konec leta je Mobitel izdal koledar z motivi 12 ogroženih vrst ptic in multimedijško zgoščenko s predstavitvami ptic, njihovih življenjskih prostorov in virov ogrožanja. Skupaj z Mobitelom je DOPPS v letu 1998 izpeljal tudi poslikavo avtobusa mestnega potniškega prometa z motivi ogroženih vrst ptic, predstavil pa na mobilni novinarski konferenci na Ljubljanskem barju. Na sliki od leve proti desni: Al Vrezec, Peter Legiša, Borut Mozetič in v ozadju desno Anton Majzelj, direktor družbe Mobitel.
foto: Arhiv Mobitel

43// V Mariboru je 22. aprila 1995 potekalo prvo srečanje mladih ornitologov Slovenije (SMOS) z namenom, da mlade z ornitološkimi raziskovalnimi nalogami pritegne k aktivnemu varovanju ptic in narave. Na srečanju je sodelovalo 189 učencev iz 21 osnovnih in dveh srednjih šol, ki jim je pomagalo 28 mentorjev. Pobudnik SMOS-a in organizator prvih srečanj je bil Andrej Šorgo (na sliki).
foto: neznan

43

44// Po nekajletnih prizadevanjih populariziranja opazovanja in preučevanja ptic se je tudi iz okolice Cerkniškega jezera zbrala skupina podobno mislečih ljudi in 11.11.1995 ustanovila Notranjsko sekcijo. Utrinek z ustanovnega sestanka (od leve proti desni): Leon Kebe, Peter Pavlič, Vekoslav Kebe, Andreja Pavlič, Slavko Polak, Jana Kus Veenvliet in Katarina Senegačnik.
foto: Borut Mozetič

44

45

46

47

48

45// DOPPS je junija 1996 postal podpisni član mednarodne organizacije BirdLife International v času predsednikovanja Andreja Bibiča (na sliki tretji z leve). S tem dejanjem se je še bolj aktivno vključil v svetovne tokove varovanja ptic in narave. Na sliki od leve proti desni so še: Fritz Hirt (SVS, BirdLife Switzerland), Borut Mozetič in Bogdan Lipovšek.
foto: Slavko Polak

46// Na Cerkniškem jezeru so novembra 1996 odprli ornitološko opazovalnico. Poimenovali so jo »Narte« - po lokalnem krajevnem imenu. Na sliki so angleški ljubitelji ptic v DOPPS-ovi opazovalnici.
foto: Slavko Polak

47// Ljubljanska sekcija DOPPS je bila ustanovljena 7. novembra 1997. Štiriindvajset udeležencev je sprejelo program dela za sezono 1997/98, ki je vključeval popis velikega skovika (*Otus scops*) na Ljubljanskem barju, popis sov na Krimu, osveščevalno dejavnost na Barju z zloženkami ter organizacijo predavanj in izletov za začetnike. Leta 1998 so na Vrhniki in kasneje tudi drugod pripravili razstavo z naslovom »Ljubljansko barje - osrednje slovensko naravno bogastvo«. Na sliki: Davorin Tome, predsednik Peter Trontelj in Katarina Denac, prva predsednica Ljubljanske sekcije, na otvoritvi razstave.
foto: Peter Legiša

48// Člani Štajerske sekcije DOPPS so maja 1997 izpeljali poskusno akcijo izdelave umetnega gnezdišča, plavajočega splava za navadne čigre (*Sterna hirundo*) v ormoških bazenih za odpadne vode TSO. Julija istega leta je na splavu uspešno gnezdilo že 15 parov čiger. Naslednje leto so izdelali še en splav in tako povečali kolonijo čiger na 35 parov. V naslednjih letih so splava popravljali, naredili zaščitne robnike, strešnike za skrivališče mladičev in nove, kvalitetnejše in večje splave. Na sliki (od leve proti desni): Damijan Denac, Luka Korošec in Franc Bračko pri delu na splavu maja 1997.
foto: Jakob Smole

49

50

49// V sodelovanju z družbo Mobitel je bil leta 1997 uspešno izpeljan fotografski natečaj »Svoboden kot ptica«, ki je nato potekal vse do leta 2005. Na sliki je razstava fotografij s fotonatečaja v Cankarjevem domu. foto: Arhiv Mobitel

50// Že ob ustanovitvi si je Štajerska sekcija zadala nalogo popisati ptice reke Drave (slika) med Mariborom in Ptujem. Lokalni ornitološki Atlas Drave so zastavili kot široko akcijo za čim večje število članov, atlas pa je izšel leta 1997 kot tematska številka revije *Acrocephalus*. foto: Luka Božič

51// Leta 1998 je predsedniško funkcijo za Borutom Štumbergerjem prevzel Peter Trontelj (na sliki), sicer dolgoletni zelo aktivni tajnik. Društvu je predsedoval do leta 2004, med njegovim mandatom pa se je zgodila vrsta pomembnih dogodkov, od izdelave vizije DOPPS, razglasitve območij IBA in SPA, do rojstva revije Svet ptic. foto: Peter Legiša

52// V letih 1998 in 1999 so člani DOPPS v sodelovanju s Prirodoslovnim muzejem Slovenije v skupinskih popisih opravili sistematično inventarizacijo ptic Krakovskega gozda in ovrednotili njihove populacije. Akcijo sta koordinirala Mirko Perušek in Dare Šere. Rezultati popisa so pokazali na velik ornitološki pomen Krakovskega gozda, ki se je uvrstil med mednarodno pomembna območja za ptice (IBA). Na sliki je Peter Trontelj med popisom ptic v Krakovskem gozdu. foto: Slavko Polak

51

52

53

OAZA NA PRAGU KOPRA
bitten Naravnega rezervata Škocjanski zaton
Škoda, 6. julij 2004

NATURA 2000 - nova priložnost

Slovenska vlada je nekaj dni pred nastopom Slovenije v EU razpisala posebno razpisno območje - območje Natura 2000. Na to mesto je na postaji Družina EU s šolsko komisijami 28 občin. Ena izmed njih občin je tudi Škocjanski zaton. Škocjanski zaton je bil razpisno območje, ki je bilo ustanovljeno leta 1993. Škocjanski zaton je bil ustanovljen kot naravno rezervat, ki je bil ustanovljen leta 1993. Škocjanski zaton je bil ustanovljen kot naravno rezervat, ki je bil ustanovljen leta 1993.

DOPPS-ova predavanja v Kopru

Vidimo vas na DOPPS-ovi redni predavanju v Kopru. Na to predavanje v Kopru bodo predavali: Ljilja OP 12, v predavanju ob 18 uri. Predavanje bo v slovenskem jeziku.

14. januarja 2004 Ptice Slovenije - mali priročnik

Priročnik so izdelali: Werner Müller, Ala Vrežca, Kar 170.000 izvodov priročnika je Mobitel kot novoletno darilo razposlal vsem svojim naročnikom. Članstvo DOPPS je takrat skokovito naraslo od 400 na več kot 1.500 članov.

54

PTICE SLOVENIJE
mali priročnik

BirdLife DOPPS

55

56A

56B

53// Na pobudo Tomaža Jančarja je leta 1998 DOPPS začel podeljevati nagrado Zlati legat za najboljše ornitološko delo slovenskega avtorja, denarno nagrado pa je prispevala družba Biotech. Namen nagrade je bil in še vedno je spodbujati slovenske ornitologe k objavljanju kakovostnih člankov, pokazati na pomen dobrih ornitoloških raziskav, po katerih se je vredno zgledovati, in poživiti slovensko ornitološko raziskovanje. Prvega Zlatega legata 1998 so za delo »Ekološko ovrednotenje in varovanje pomembnih ptic Sečoveljskih solin« prejeli Iztok Škornik, Lovrenc Lipelj in Tihomir Makovec (na sliki od leve proti desni).
foto: Arhiv Ixobrychus

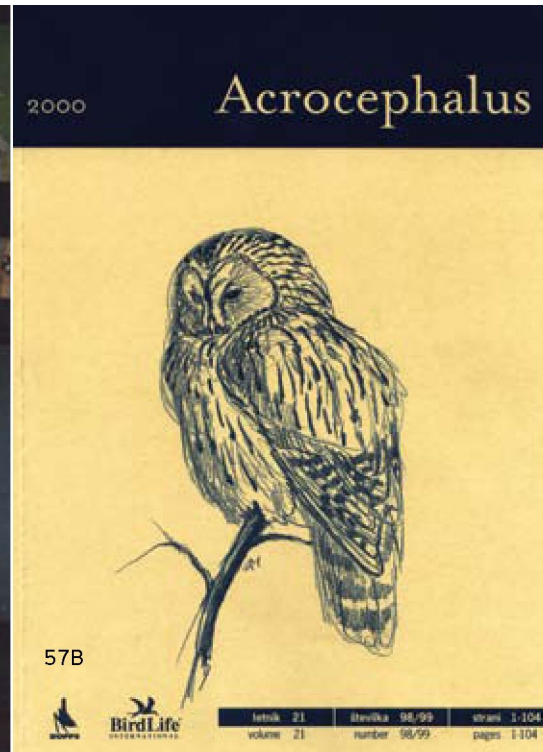
54// Januarja 1993 je Komisija za varstvo narave DOPPS prijavila projekt »Ohranitev in renaturacija Škocjanskega zatoka«. Začela se je širša naravovarstvena akcija za njegovo ohranitev in trajno zavarovanje. Društvo je pripravilo izčrpno razstavo »Škocjanski zaton – Oaza na pragu Kopra« in izdalo priložnostno zgibanko z informacijami o problematiki ter predlogom za zavarovanje. Ob veliki podpori domačih in tujih nevladnih organizacij, medijev javnega obveščanja in širše javnosti so obrodili prvi sadovi. Ministrstvo za kulturo je v začetku novembra izdalo prvo Odločbo o začasnih razglasitvi Škocjanskega zatoka za naravno znamenitost. Državni zbor Republike Slovenije je na seji 26.2.1998 z veliko večino sprejel Zakon o naravnem rezervatu Škocjanski zaton, ki zagotavlja trajno pravno zaščito območja in postavlja pogoje za varstvo in upravljanje rezervata. Upanje v lepšo prihodnost Zatoka je tako postalo resničnost.

55// V sodelovanju s švicarskim ornitološkim združenjem SVS in družbo Mobitel je DOPPS v letu 1998 izdal »Ptice Slovenije – mali priročnik« avtorjev Wernerja Müllerja in Ala Vrežca. Kar 170.000 izvodov priročnika je Mobitel kot novoletno darilo razposlal vsem svojim naročnikom. Članstvo DOPPS je takrat skokovito naraslo od 400 na več kot 1.500 članov.

56// Ideja o ormoški ornitološki opazovalnici je zrasla v zimah sredi 90-ih let ob opazovanju orjaških jat gosi

57A

57B

in drugih vodnih ptic na Ormoškem jezeru. Da bi omejili plašenje ptic z obrežnih nasipov, je leta 1998 prek 20 članov v 13 delovnih dneh postavilo visoko ornitološko opazovalnico. Na sliki 56A je delovna akcija članov in na 56B opazovalnica.

foto: Boris Kočevar (56A), Borut Štumberger (56B)

57// Za revijo *Acrocephalus* je bilo leto 1999 prelomno, saj je z nastopom novega urednika Boruta Štumbergerja (na sliki 57A) dobila mednarodni uredniški odbor in začela objavljati članke domačih in tujih avtorjev tudi v angleškem jeziku. S tem je postala ena vodilnih ornitoloških revij na območju jugovzhodne Evrope in vzhodne mediteranske regije. V letu 2000 je revija ob sodelovanju oblikovalke Jasne Andrič in ilustratorja Jurija Mikuletiča dobila tudi novo preobleko, ki je ustrezala mednarodnim standardom znanstvenih revij (slika 57 B).

foto: Peter Legiša

58// Skupinska opazovanja ptic na izletih so bila vedno posebno doživetje. Skupinska ornitološka potovanja s sopotniki istega interesa pa so imela še poseben mik, na primer potovanje štirih članov DOPPS (od leve proti desni), Ala Vrezca, Luke Božiča, Tomaža Jančarja in Boruta Rubinića, leta 1999 v Indijo. Tritedensko potovanje je poskrbelo za kup ornitoloških doživetij, med njimi tudi opazovanje v Indiji izjemno redkih mandarink (*Aix galericulata*).

foto: Borut Rubinić

59// Na podlagi Uredbe o izbiri koncesionarja za upravljanje naravnega rezervata Škocjanski zatok je DOPPS pripravil vlogo za pridobitev koncesije. Vlada RS je oktobra 1999 upravljanje naravnega rezervata Škocjanski zatok zaupala društvu. S tem sta se začela sanacija in renaturacija ter ureditev za javnost odprtega rezervata. Čapljica (*Ixobrychus minutus*; na sliki) je postala simbol naravnega rezervata Škocjanski zatok.

foto: Bojan Marčeta

58

59

60

61

60// Prizadevanja za poenoteno rabo slovenskih ptičjih imen so se začela že konec 70-ih let. Ustanovitelji društva so se zavedali pomena urejene terminologije, zato so med prvimi ustanovljenimi komisijami na pobudo Andreja O. Župančiča leta 1982 ustanovili tudi terminološko komisijo. Prva terminološka komisija je delovala v letih 1982-83, druga med 1990-91. Posebej dejavna sta bila Iztok Geister in Janez Gregori. Problematika je iz leta v leto dozorevala v številnih člankih, dokler ni dozorel tudi čas za objavo usklajenega »Imenika ptic zahodne Palearktike« v letu 1999, ki ga je pripravila tretja komisija s koordinatorjem Tomažem Jančarjem v sestavi Franc Bračko, Peter Grošelj, Tomaž Mihelič, Davorin Tome, Tomi Trilar in Al Vrezec. Kar nekaj ptic je dobilo nazaj svoja stara klena slovenska imena, ki so se med slovenskimi ornitologi presenetljivo hitro udomačila. Med njimi tudi pivka (*Picus canus*) ali nekdanja siva žolna (na sliki).

foto: Pavel Majerle

61// Skupinski nočni popisi gozdnih sov, zlasti kozače (*Strix uralensis*), so prinesli mnogo povsem novih spoznanj. Ti podatki so kasneje usodno zaznamovali opredeljevanje gozdnih območij SPA v Sloveniji. Prvi tovrstni popis je v letu 1999 na Ljubljanskem vrhu opravila skupina devetih članov Ljubljanske sekcije. Na sliki sta Al Vrezec in Tomaž Jančar med popisom.

foto: Marjan Trobec

62// Društvo se je z upravo Kozjanskega parka dogovorilo, da leta 1999 popiše ptice v parku. V nekaj popisnih vikendih je 10 ornitologov v parku popisalo 120 vrst ptic, med njimi tudi vrsto zanimivih avifavnističnih novosti, denimo travniškega vrabca (*Passer hispaniolensis*), akcijo pa sta koordinirala Tomaž Jančar in Marko Trebušak. V letu 2001 pa je DOPPS dobil nalogo popisati še

62

63

drugi razširitveni del Kozjanskega parka in skupinski popisov se je pod koordinatorstvom Tomaža Jančarja in Ala Vrezca poleg 19 izkušenih popisovalcev udeležila še kopica mladih ornitologov. Drugi skupinski popis ptic Kozjanskega parka je bil predhodnica popisov za Novi ornitološki atlas Slovenije. Na sliki grad Podsreda, središče Kozjanskega parka.

foto: Martin Vernik

63// V drugi polovici marca 1999 je potekal prvi skupinski popis štetja pojočih samcev velike uhariče (*Bubo bubo*) na Kraškem robu, ki ga je koordiniral Tomaž Mihelič. V akciji je sodelovalo prek 20 članov društva, kar je omogočilo, da so se lahko enakomerno razporedili po območju in popisali vse pojoče samce.

foto: Tomi Trilar

64// V letu 1999 se je pričel nacionalni popis gnezditvene populacije breguljk (*Riparia riparia*), ki ga je koordiniral Franc Bračko. Cilj akcije ni bil le prešteti slovensko gnezditveno populacijo, temveč ji omogočiti vrnitev na nekdanja gnezdišča. V tem letu je bila tudi delovna akcija čiščenja sten ob reki Dravi, ki jo je vodil Boris Kočevar (na sliki daje navodila dvema udeležencema). V nadaljnjih letih so sledile ponovne akcije čiščenja sten za breguljko tako na Štajerskem kot tudi drugod po Sloveniji.

foto: Andreja Slameršek

65// Iz društvenega biltena *Novice DOPPS* je aprila 2000 nastala barvna poljudna ornitološka revija *Svet ptic* (na sliki 65A je prva številka). Prva urednica nove revije Andreja Ramšak (na sliki) je že pred tem urejala tudi *Novice DOPPS*. Z imenom *Svet ptic* so hoteli zajeti »ves smisel revije, ki obravnava svet ptic, v katerem se prepletajo poti mnogih živih bitij.«

foto: Bojan Marčeta

64

65A

65B

66

66// V letu 2001 je izšla prva monografija DOPPS *Mednarodno pomembna območja za ptice v Sloveniji*. Nastala je izpod peres 12 avtorjev. Na sliki lokalni IBA-koordinatori na delavnici 5.10.1999 (od leve proti desni): Boštjan Surina, Borut Rubinič, Damijan Denac, Peter Trontelj, Davorin Tome, Andrej Hudoklin, Slavko Polak (slovenski IBA-koordinator), Mirko Perušek, Tomaž Jančar, Andrej Bibič (direktor DOPPS), Borut Štumberger in Zoltan Waliczky (evropski IBA-sokoordinator). Knjiga, ki zajema predstavitev 14 slovenskih IBA-območij, je prvo slovensko delo, ki v skladu z evropskimi standardi vrednoti dele naše države in je tako temeljno delo slovenskega naravovarstva.

foto: Borut Mozetič

67// Prvi projekt za sofinanciranje obnove rezervata, s katerim je DOPPS kandidiral za sredstva iz finančnega instrumenta za okolje EU – LIFE, je društvo dobilo že v letu 2000 in tako se je začela obnova Škocjanskega zatonka. Osnovni cilj projekta je bil obnoviti, povečati in ohranjati življenjska okolja oziroma habitate ogroženih živalskih in rastlinskih vrst v naravnem rezervatu Škocjanski zatok po industrijski degradaciji v 80. letih preteklega stoletja. Sledilo je večletno obdobje priprave dokumentacije, potrebne za začetek sanacijskih in renaturacijskih posegov na območju naravnega rezervata Škocjanski zatok.

foto: Borut Mozetič

68// Prve delovne akcije na Vrbovskih talih (sedanji Iški morost) 21. oktobra 2000 se je udeležilo 17 članov DOPPS. Ker se je izkazalo, da je v zaraščenih travnikih le malo ptic, je članom uspelo odstraniti kakšnih 700 m² grmovja. Akcijo so zaključili s prijetnim piknikom ob tabornem ognju. Fotografski objektiv je med klepetom ujel (od leve proti desni) Ala Vrezca, Jerneja Figlja, Željka Šalamuna, Dušana Sovo, Dareta Fekonjo in Tomaža Miheliča.

foto: Peter Legiša

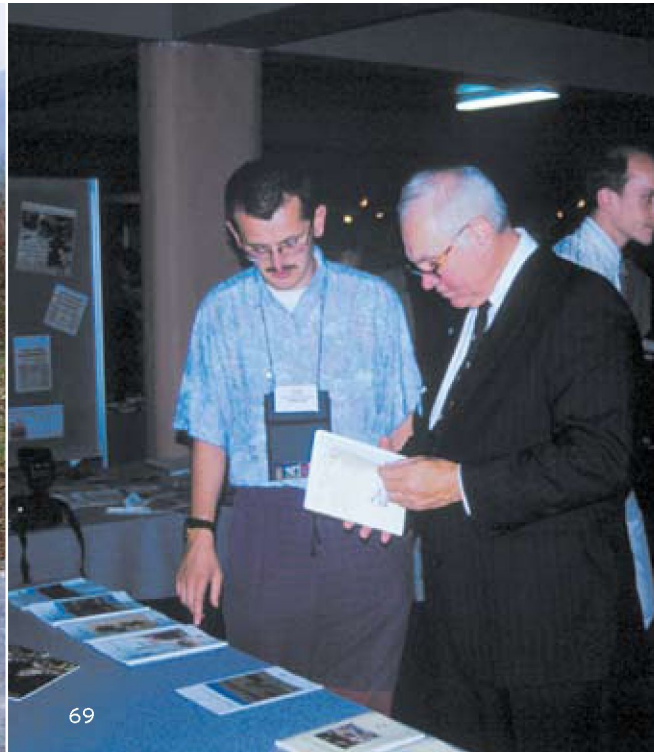
67A

67B

68

69

69// Z novim letom 2001 je direktor pisarne postal Tomaž Jančar. Delo direktorja je na začetku opravljal prostovoljno. V tem letu so vojaški rok služili štirje fantje iz društva, v pisarni pa so bili stalno zaposleni štirje. Ministrstvo za okolje in prostor je istega leta DOPPS-u podelilo status nevladne organizacije, ki deluje v javnem interesu na področju ohranjanja narave. Na osnovi uspešno zaključenega projekta drugega opredeljevanja območij IBA v Evropi in triletnega projekta »Problematika varstva ptic pri približevanju Slovenije Evropski skupnosti« je bil DOPPS septembra 2001 na Srečanju evropskega dela BirdLife v Gibraltarju razglašen za polnopravnega partnerja. Na sliki levo je takratni direktor DOPPS Tomaž Jančar in desno predsednik organizacije BirdLife International, Gerard Bertrand.

foto: Tomaž Jančar

70

70// Popisovanje za Novi ornitološki atlas gnezdil Slovenije, katerega koordinator je Tomaž Mihelič (na sliki), poteka od leta 2002. Leto 2000 je bilo namenjeno pripravi metode in 2001 njenemu preizkusu, terensko popisi pa so se začeli naslednje leto. V delu za novi atlas so imeli pomembno vlogo skupinski popisi izbranih območij in mentorstva izkušenih popisovalcev manj izkušenim ali mladim popisovalcem. Skupinski popisi so prinesli poleg koristnega druženja in izmenjave izkušenj tudi podatke s slabše poznanih in ornitološko zapostavljenih območij.

foto: Arhiv DOPPS

71// Med 12. in 14. oktobrom 2001 je bil v Kozjanskem parku v Podsredi organiziran drugi praznik Kozjanskega jabolka, na katerega je bil povabljen tudi DOPPS. Društvo, njegovo dejavnost in publikacije na DOPPS-ovi stojnici je predstavil Damijan Denac.

foto: Martin Vernik

71

72

73

72// Jeseni, ko se ornitološko delo na terenu malo umiri, je bil primeren čas za družabna jesenska srečanja članov DOPPS iz vse Slovenije. Leta 2001 se je sredi kočevskih gozdov srečala kar zajetna ekipa ornitologov, in sicer (od leve proti desni sedijo) Primož Kmecl, Tomi Trilar, Tomaž Mihelič, Tomaž Jančar, Jožef Osredkar, Dušan Sova, Aleš Tomažič, Matjaž Premzl, (zadaj stojijo) Jernej Figelj, Mirko Perušek, Borut Mozetič, Andrej Figelj, Peter Trontelj, Andrej Bibič, Leon Kebe, Marjan Gobec, Željko Šalamun, Jakob Smole, Luka Božič, Franc Janžekovič, Al Vrezec in Dušan Klenovšek.

foto: Arhiv DOPPS

73// Društvo je 20 let gostovalo na zasebnem naslovu prvega tajnika društva Božidarja Magajne, kasneje pa blagajnika Dareta Šereta. Februarja 2002 se je sedež društva z Langusove preselil na Prvomajsko 9 v Ljubljani. Z Žibertove ulice se je preselila tudi pisarna DOPPS. Na sliki sta prvi znak Društva za opazovanje in proučevanje ptic, ki ga je s priključitvijo DOPPS-a BirdLife-u zamenjal nov znak s kratico DOPPS.

74// Leta 2002 je urednikovanje revije *Acrocephalus* prevzel Al Vrezec, ki je s povečanim mednarodnim uredniškim odborom in naborom tujih recenzentov skušal revijo približati krogu mednarodno uglednih znanstvenih revij. V naslednjem letu pa je tudi revija *Svet ptic* zamenjala dolgoletno urednico. Nov urednik je z letnikom 2003 postal Damijan Denac, ki je v letu 2004 revijo oblikovno prenovil. Damijan Denac (levo) in Al Vrezec (desno) med terenskim delom s sovami.

foto: Davorin Tome

75// Jeseni 2003 se je na društvu porodila ideja, da se članom po ugodni ceni zagotovijo sončnična semena za zimsko krmljenje ptic. Nastala je akcija Sončnice, ki sta jo izpeljala Vojko Havliček (na sliki levo) in Ivan Kogovšek (na sliki desno). Po zelo ugodni nabavni ceni jima je uspe-

74

lo priskrbeti več kot tri tone sončničnih semen. Oglas v *Svetu ptic* je naletel na velik odziv, saj je 74 ljubiteljev ptic pokupilo 3.500 kilogramov semen. Akcija se je uspešno nadaljevala tudi v nadaljnjih letih.

foto: Vojko Havliček

76// Glavni cilj izobraževalnega projekta »Hrana za ptice – naravo otrokom« je bil tri- do petletnim otrokom vzbuditi pozitiven in odgovoren odnos do narave. V prostovoljni delovni akciji, katere organizatorja sta bila Vojko Havliček in Ivan Kogovšek, so člani društva izdelali 20 večjih ptičjih krmilnic. Za 550 otrok v 18 vrtcih so prostovoljci nato pripravili izobraževalne delavnice in nato vsakemu vrtcu podarili izdelano krmilnico in 20 kilogramov sončničnih semen. Na sliki sta Dare Fekonja (levo) in Ivan Kogovšek (desno).

foto: Vojko Havliček

77// Leta 2003 je izšla druga monografija DOPPS *Mednarodno pomembna območja za ptice v Sloveniji 2; Predlogi posebnih zaščitnih območij (SPA) v Sloveniji*, nadaljevanje in nadgradnja prve IBA-knjige. Knjiga, ki je plod dela 14 avtorjev in številnih članov društva, ki so namenili svoj čas varovanju ptic, je postala temeljni kamen za opredelitev evropskega omrežja Natura 2000 za ptice v Sloveniji. Na sliki je tiskovna konferenca ob predstavitvi knjige, ki so se je od leve proti desni udeležili Peter Trontelj (predsednik DOPPS), Anton Majzelj (direktor družbe Mobitel), Janez Kopač (minister za okolje, prostor in energijo), Luka Božič (avtor knjige) in Erwan Fouere (predstavniki EU v Sloveniji).

foto: Damijan Denac

78// V jubilejnim letu društva (praznovanje četrta stoletja obstoja) je postal predsednik DOPPS Slavko Polak (desno). Aprila naslednje leto pa je naloge direktorja pisarne DOPPS prevzel Marijan Logar (levo).

foto: Andrej Cec

79

80

81

82

79// Le malokateri ornitolog je v soboto, 19. februarja 2005 opazoval ptice. Slovenska ornitologija tega dne ni slavila le rojstnega dne enega svojih najprepoznavnejših otrok, temveč je bila priča tudi rojstvu novorojenca – Kongresa ornitologov Slovenije! Zvrstilo se je 14 predavanj, predavali pa so ornitologi iz Slovenije, Avstrije, Italije, Srbije, Črne gore ter Bosne in Hercegovine. Kongresi so priložnosti za srečanja in izmenjavo mnenj, na sliki (od leve proti desni): Marijan Govedič, Eva Vukelič, Darko Saveljič (Črna gora), Luka Božič, Dragan Simić (Srbija), Damijan Denac in Rudolf Tekavčič.
foto: Arhiv DOPPS

80// V zimi 2004/2005 je Štajerska sekcija DOPPS skupaj z Dravskimi elektrarnami Maribor izdelala 830 m² velik novi otok na Ptujskem jezeru. Zgradili so ga iz okvirja lesenih pilotov ter načrpanega sedimenta z jezerskega dna. Novi otok je bil vsekakor izjemen uspeh za varstvo čigre pri nas in pravcati posebnost v mednarodnem merilu, saj je bil največji umetni otok v Evropi, izdelan posebej za ptice. Že v prvi gnezditveni sezoni (2005) je na njem gnezditveno sezono kar 37 parov čiger.
foto: Damijan Denac

81// Otoka na Ptujskem jezeru so zaradi redkih gnezdišč navadne čigre, rečnega galeba (*Larus ridibundus*) in čopaste črnice (*Aythya fuligula*) zaščitili v letu 1984. Prvo čiščenje otoka so člani DOPPS opravili že davnega leta 1980. Čiščenje Ptujskih otokov je danes že tradicionalna delovna akcija Štajerske sekcije. Na sliki udeleženci akcije v letu 2007 od leve proti desni: Barbara Zakšek, Cvetka Marhold, Matjaž Kerček, Aleš Tomažič, Luka Božič, Mitja Denac, Luka Korošec, Dejan Bordjan, Dominik Bombek, Maja Marčič, Jakob Smole, Iris Petrovič in Andreja Slameršek.
foto: Damijan Denac

82// V letu 2004 sta se pisarna DOPPS in sedež društva s Prvomajske preselila v lastne prostore na Tržaško cesto 2. Na sliki zaposleni v pisarni med ornitološko selitvijo,

83

84

od leve proti desni: Mateja Nose Marolt, Nevenka Pfajfar, Barbara Vidmar in Brane Koren.
foto: Damijan Denac

83// Ob ponovni oživitvi Ljubljanske sekcije je le-ta poleg ljudi s svežim zaletom leta 2004 dobila tudi prostor za svoja srečanja na Tržaški 2 v Ljubljani, ki pa ga je bilo treba urediti in narediti domačega. Na sliki od leve proti desni zadaj: Ivan Kogovšek, Sava Osole, Valerija Zakšek, Žiga Izток Remec, Danilo Šteblaj, Dare Fekonja (spredaj), Monika Podgorelec in Jožef Osredkar.
foto: Vojko Havliček

84// Štajerska sekcija DOPPS je leta 2004 pripravila akcijo postavitve gnezdilnic za pegasto sovo (*Tyto alba*), ki jo je koordiniral Matjaž Premzl. V naslednjem letu so vrsto tudi natančno popisali v velikem delu štajerske regije na 315 popisnih točkah.
foto: Martin Mollet / Saxifraga

85// Leta 2005 sta se zamenjala oba urednika društvenih revij. Urša Koce (na sliki 85A) je prevzela uredništvo revije *Svet ptic*, Primož Kmecl (slika 85B) pa revije *Acrocephalus*.
foto 85A: Eva Vukelič, 85B: Tomaž Mihelič

85A

85B

86// Konec oktobra 2005 je izšla tretja monografija DOPPS *Ptice Ljubljanskega barja*, katere avtorji so Davorin Tome, Andrej Sovinc in Peter Trontelj. Delo je temeljilo na več kot 19.000 podatkih o opazovanih ptic, ki jih je prispevalo 41 popisovalcev, in več kot 57.000 podatkih o obročanih pticah, ki jih je prispevalo 31 zunanjih sodelavcev Prirodoslovnega muzeja Slovenije. Monografijo so predstavili na tiskovni konferenci (od leve proti desni): Marjana Ahačič (zaposlena za PR v pisarni DOPPS), Davorin Tome, Andrej Sovinc, Mladen Berginc (Ministrstvo za okolje in prostor) in Slavko Polak (predsednik DOPPS).
foto: Damijan Denac

86

87

88

89

87// Januarja 2005 so slovenski ornitologi prvič šteli prezimujoče kormorane (*Phalacrocorax carbo*) skupaj z ribiči. Pred tem so eni in drugi štetje opravljali vsak zase in po različnih metodah, zato so se ocene številčnosti zimske populacije te vrste pri nas močno razlikovale. Na prvem skupnem popisu kormoranov so bili navzoči (od leve proti desni) Urša Koce, Jože Ocvirk, direktor Zavoda za ribištvo Slovenije, Borut Jerše, predsednik Ribiške zveze Slovenije, Tomaž Jančar ter glavni urednik revije Ribič, Igor Holy (fotograf). Akcija sedaj poteka vsako leto v okviru IWC in zagotavlja zedinjenost ribičev in ornitologov o številu prezimujočih kormoranov pri nas. foto: Igor Holy

88// Zima 2004/05 je bila za opazovanje ptic izjemna. Pravo ptičarsko obsedenost je med ljudmi sprožila dvomilijonska jata pinož (*Fringilla montifringilla*), ki je zimovala v okolici Bohorja. Po več kot 400 ljudi se je ob januarskih večerih zbralo pri opazovanju pinož, ki so v ogromnih jatah prihajale na skupno prenočišče. foto: Tomaž Mihelič

90

89// V sodelovanju z Društvom slepih in slabovidnih Koper je DOPPS leta 2005 organiziral prvi izobraževalni izlet v naravni rezervat Škocjanski zatok. S pomočjo različnega interpretacijskega gradiva so udeleženci izleta spoznali zgodovino nastanka Škocjanskega zatoka in doživeli utrip življenja v rezervatu. Z izletom so se pridobile koristne informacije za kakovostno pripravo interpretacijskega gradiva in ureditev parkovne infrastrukture za slepe in slabovidne. Na sliki Borut Mozetič (levo) predava udeležencem. foto: Arhiv DOPPS

90// Kavke, skupina članov DOPPS v »zrelih letih«, se družijo od leta 2005. Pravijo, da so jata, ki rada leta iz kraja v kraj in išče primerne terene za opazovanja ptic in uživanje v naravi. Velikokrat poskrbijo za pernate prijatelje, saj so zelo aktivni pri različnih društvenih akcijah. Utrinek z izleta na Velebit (z leve proti desni): Ines Švab

91

92

(gostja), Marjana Mandeljc, Sava Osole, Meta Havliček, Viljana Šiškovič, Jani Vidmar, Ivica Kogovšek, Ivan Kogovšek in vodnik dr. Gordan Lukač.
foto: Vojko Havliček

91// V letu 2006 sta se zamenjala tako predsednik kot tudi direktor DOPPS. Predsedniško mesto je prevzel Damijan Denac (na sliki desno), direktorsko pa Andrej Medved (levo).
foto: Arhiv DOPPS

92// Ustanovni odbor Severnoprimske sekcije DOPPS se je 24. novembra 2006 zbral na ustanovnem srečanju v Dornberku. Znotraj DOPPS-a je tako nastala četrta sekcija, ki se trdno drži matične enote, le da se še bolj posveča organizaciji na lokalnem nivoju ter skrbi za območje, ki je vredno velike ornitološke pozornosti. Na sliki Peter Krečič, Tomaž Mihelič, Aljaž Rijavec, Jernej Figelj, Ivan Kljun, Tomaž Berce, Erik Šinigoj in Josip Otopal na oddihu po terenu.
foto: Andrej Figelj

93

93// Med 13. in 15. oktobrom 2006 je DOPPS v Ljubljani gostil predstavnike organizacije BirdLife International iz 42 evropskih držav in nekatere predstavnike Global Councila. Na sliki so udeleženci delavnice pred hotelom Mons v Ljubljani.
foto: Tomaž Mihelič

94// Na podlagi javnega razpisa je Ministrstvo za okolje in prostor glavni gradbenih del v naravnem rezervatu Škocjanski zatok oddalo v izvedbo družbi SCT, ki se je v začetku leta 2006 tudi lotila del. Dela so potekala pod stalnim naravovarstvenim nadzorom DOPPS in strokovnjaka iz Deželnega naravnega rezervata na izlivu Soče, dr. Fabia Perca, pri načrtovanju lagunskih ureditev pa so pomagali partnerji iz organizacije Consorzio Venezia Nuova. Z izvedbo projekta so bile tako ustvarjene primerne razmere za varstvo ptic in drugih. Na sliki je nova podoba naravnega rezervata Škocjanski zatok.
foto: Borut Mozetič

94

95

96

97

95// Kitajska je leta 2006 zvalila na ornitološko ekskurzijo pet slovenskih ljubiteljev ptic in članov DOPPS. Kitajske ptice so jih očarale, še posebej so jih navdušile ptice ljubezni, snežni žerjavi (*Grus leucogeranus*). Na jezeru Poyang so jih našli 1.138, kar je skoraj polovica svetovne populacije. Na sliki z leve proti desni: Viljana Šiškovič, Marjana Mandeljc, Borut Rubinič in Miha Podlogar.

foto: Vojko Havliček

96// Otvoritev Naravnega rezervata Iški morost in uspešna zaključitev projekta LIFE Narava III »Vzpostavitev dolgoročnega varstva kosca *Crex crex* v Sloveniji« se je zgodila leta 2007. V rezervatu sta bili za namene izobraževanja urejeni tudi koščeva učna pot in opazovalnica.

foto: Barbara Vidmar

97// Društveni izlet 9.6.2007 na Volovjo reber je bil eden izmed najbolj obiskanih doslej sploh. Blizu 150 udeležencev je tudi na ta način izrazilo svoj protest proti graditvi vetrne elektrarne, ki bi uničila enega najlepših predelov slovenske narave.

foto: Tomaž Jančar

98

98// Spomladi leta 2007 smo postali še posebej pozorni, kdaj bomo prvič opazili katero izmed najbolj znanih selivk, belo štokrljo, kmečko lastovko (*Hirundo rustica*), kukavico (*Cuculus canorus*; na sliki) ali hudournika (*Apus apus*). DOPPS se je namreč vključil v Mednarodno raziskavo Pomlad prihaja! (Spring Alive) in spodbudil predvsem mlajše člane in tudi nečlane, da so zbirali podatke o prvih opazovanjih selivk, se o njih marsikaj naučili in prispevali podatke za raziskave selitev ptic po Evropi. Akcija se je uspešno nadaljevala tudi leta 2008 in 2009.

foto: Darinka Mladenovič

99// V sodelovanju z Zavodom za turizem Ljubljana je DOPPS v letu 2007 sodeloval v projektu »Tičistan«, s pomočjo katerega se je ponovno obudilo tradicionalno izročilo parka Tivoli in območje Tičistana uredilo tako, da je spet privlačno za ptice in obiskovalce. Petnajst članov Ljubljanske sekcije se je zbralo na akciji in postavilo gnezdilnice za različne vrste ptic. Na sliki od leve proti desni: Žiga Iztok Remec, Jošt Stergaršek, Anže Kristan, Željko Šalamun in Aleksander Pritekelj.
foto: Tomaž Mihelič

100// Po dolgoletnem premoru je predsedniško mesto v letu 2008 ponovno prevzel Rudolf Tekavčič, predsednik z najdaljšim stažem. Urednica *Sveta ptic* pa je postala Petra Vrh Vrezec.
foto: Roman Lenarčič

101// Na pobudo Ljubljanske sekcije DOPPS se je oktobra 2008 začel novi fotografski natečaj Fotografija meseca. Člani se lahko pomerijo v dveh kategorijah Ptice in Narava ter v treh težavnostnih skupinah kvalitete fotografije, mlajši od 18 let pa tekmujejo celo v svoji kategoriji. Na sliki je zmagovalna fotografija fotonatečaja leta 2008, rumenoglavi kraljiček, avtorja Erika Šinigoja.

102// V začetku oktobra 2008 je stekla akcija Ljubljanske sekcije za postavitev gnezdilnic za povodnega kosa (*Cinclus cinclus*) na potokih in rečicah Ljubljanskega barja. Ivo A. Božič, idejni vodja akcije, je pripravil predavanje o ptici, nato pa je sledila delovna akcija izdelave gnezdilnic. Drugi del akcije je bil terenski, nameščanje gnezdilnic pod mostove na Iški in Želimeljščici, kjer je nekoč povodni kos že gnezdil, a je zaradi betonskih mostov primernih mest za njegova gnezda zmanjkalo. Na sliki od leve proti desni so Marjana Mandeljc, Jani Vidmar, Nataša Gorjanc, Aleksander Pritekelj, Ivan Kogovšek, Metka Štok in Ivo A. Božič.
foto: Vojko Havliček

